

Den 21. september tog Samvirket hul på den landsdækkende boykot-aktion mod McDonald's familierestauranter

Af Niels Plaschke

Hotel- og Restaurationspersonalets Samvirke, typografforbundet, SiD og en række forbund inden for byggefagene er i fuld gang med at planlægge det videre forløb i konflikten. Adskillige af fast-food koncernens mest ømtålelige punkter er i kikkerten, og det er blot et spørgsmål om tid, før konflikten optrappes fra ren materialeuddeling foran McDonald's, til kontante aktioner som stop for trykning af koncernens materiale, stop for levering af lyst øl og andre spændende tiltag.

Total magt

Som et sidste forsøg på at opnå en aftale anmodede Samvirket forligsinstitutionen om at gribe ind. En anmodning, der ikke tidligere er prøvet i en situation, hvor der ikke er overenskomst. Det lykkedes, idet forligsmand Mette Koefod Bjørnsen indkaldte parterne. Men efter 10 timers forhandlinger skete sammenbruddet. Det stod klart, at McDonald's totalt afviste at have arbejdstidsregler. Forretningen ønsker at behandle de unge som løsarbejdere, der kan tilkaldes og hjemsendes når som helst, det passer McDonald's.

At parterne var meget tæt på hinanden, og at McDonald's restauratører internt var uenige om holdningen til overenskomsten fremgik, da Ernst Kier, McDonald's i Odense og Esbjerg til dagbladet »Vestkysten« sagde:

»Vi vil ikke skrive under på den ellers fornuftige overenskomst, vi har forhandlet os frem til, fordi vi frygter, fagforbundet med det samme vil opsigse den og kræve den gamle overenskomst i brug igen. Det kan vi ikke leve med. Men har vi først skrevet under en gang, er vi »inde i systemet«.

– Det kan jeg med det samme afvise, siger Bent Moos. Som det fremgår af overenskomsten, kan den ikke opsiges før tidligst den 1. april 1991.

Møde med ansatte

Generelt henviser burger-restauratørerne til, at det er de ansatte, der

Udleveringen af orienteringsmateriale til de ansatte hos McDonald's blev forhindret af forretningens ledere, men ude på gaden var der afsætning på løbesedlerne. Foto: Nina Lemvig-Müller.

Ansatte som k

Besøgende fra hamburgerkædens hjemland: Ja til aftaler – de unge skal sikres rettigheder. Foto: Nina Lemvig-Müller.

stebold

ikke ønsker overenskomst, fordi deres meget fleksible arbejdstid vil blive fjernet. Hvis det i virkeligheden er de ansattes holdning, der er hovedproblemet, og ikke modstand blandt restauratørerne, så har Bent Moos stillet restauratørerne et forslag.

– Jeg vil foreslå, at vi aftaler, at der holdes et personalemøde, hvor vi får lov til at gennemgå og forklare det udkast til overenskomst, som vi var tæt ved at blive enige om, siger Bent Moos.

Hvad restauratørernes svar vil blive vides endnu ikke, men et kvalificeret gæt bliver en afvisning af ønsket. Restauratørerne har holdt møder med deres ansatte og orienteret om overenskomsten, siger restauratørerne. Denne påstand står noget i modsætning til virkeligheden, da Samvirket forsøgte at uddele mate-

riale med orientering til de ansatte. Hovedsagelig i Finn Birkegaards forretninger havde managers travlt med at få orienteringsmaterialet ud af hænderne på de ansatte.

En central kamp

– Konflikten drejer sig om at sikre de unge, beskæftiget i fast-food branchen, nogle rettigheder. Frem for alt at de ved, hvor meget de tjener, og at de får betaling for overarbejde, siger Bent Moos.

McDonald's er berygtet for sin fagforeningsfjendske politik over alt i verden. Derfor støttes den danske konflikt ikke blot af LO, men også af Nordisk Union af Hotel- og Restaurantansatte samt den Internationale Union af Levned- og nydelsesmiddelarbejderforbund, IUL.

– McDonald's fastholdt et ultimativt krav om at have den totale ret til pludselig hjemsendelse uden løn, inddragelse af fritid og forlængelse af arbejdsdagen uden varsel. Derfor brød forhandlingerne sammen, siger Bent Moos.

Kun i Finland, Sverige og Nicaragua har McDonald's overenskomst med fagforeningerne. McDonald's har mere end 10.000 restauranter over hele verden, og flere er på vej. Danmark har syv, og inden længe åbner der nye restauranter i Odense

og Tåstrup. På længere sigt satser koncernen på mellem 30 og 50 forretninger i Danmark med omkring 3000 ansatte.

– McDonald's repræsenterer en multinational concerns forsøg på at undergrave overenskomstforholdene inden for den hurtigt voksende fast-food sektor. Det er grov udnyttelse af de unge, uden normale rettigheder, der er med til at give burgerkæden sin kæmpefortjeneste. Derfor er kampen mod McDonald's central i forhold til de unges rettigheder på arbejdsmarkedet, siger Bent Moos.

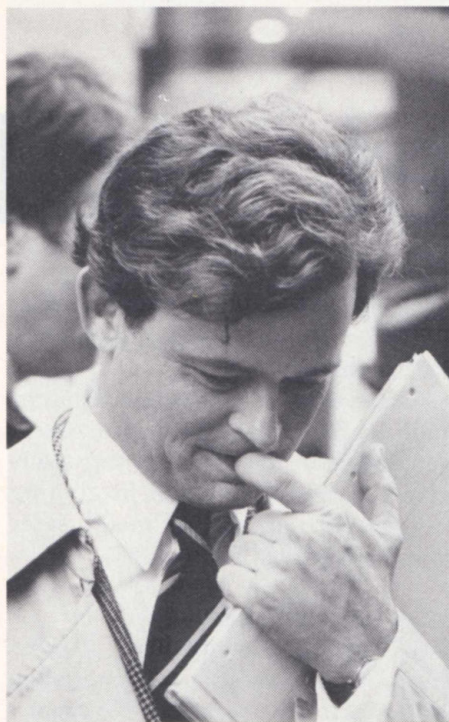
Man lyver om os

Allerede inden konfliktens start blev det tydeligt, at de to restauratører i provinsen var de mest velvillige, og at det var Finn Birkegaard i København, som var den mest afvisende. Birkegaards to forretninger, på Strøget og Vesterbrogade, tjener omkring en tredjedel af den samlede danske McDonald's omsætning hjem, og det bliver her, slaget kommer til at stå.

Man lyver om os, siger McDonald's restauratører, og fremfører som et af de vigtigste punkter i afvisningen af forslaget til overenskomst, at det indeholder en regel om, at de ansatte skal have mindst 15 timer om ugen. Mange af de ansatte er studerende, der ikke kan arbejde 15 timer om ugen, hedder det.

– Også her omgår restauratørerne sandheden lemfældigt. Vi kræver ikke 15 timer om ugen for de deltidsansatte studerende. Vi ønsker et fast garanteret timetal, fordelt på en fire ugers turnus, dog med minimum 25 timer på en fire ugers turnus. Det vil f.eks. sige, at en studerende kan fordele timetallet med godt seks timer pr. uge, hvis vedkommende ønsker fire vagter, siger Bent Moos.

Flere restauratører slår også på, at hvis ændring af vagtplanen skal varsles »flere dage i forvejen«, så vil arbejdsrytmen ødelægges. Men sådan står der heller ikke i overenskomsten. Der står, at vagtplanen skal omfatte fire uger, og at den kan ændres med dags varsel. Andre tror, at fagforeningen vil hindre de ansatte i at tage forskelligt arbejde i forretningen og f.eks. tvinge dem til kun at stå ved kassen. Det er der slet ikke hold i. Overenskomsten nævner overhovedet ikke noget om arbejdsopgaver.

Hvad nu? syntes McDonald's advokat og overenskomstforhandler Paul Neale at tænke.

Foto: Nina Lemvigh-Müller.